

KR 28/02 Kirkerådets representasjon i eksterne institusjoner

Råd, nemnder m.v.	Møtested	Møtedato
Kirkerådet	Oslo	10.-11.06.2002

Saksbehandler:

Kristin Fæhn

Saksdokumenter:

Reglementet "Kirkemøtets oppnevningsspraksis"

Sak-nr. KR 28/02: Kirkerådets representasjon i eksterne institusjoner

Sammendrag:

Kirkerådet hadde saken om representasjon og oppnevningsspraksis til eksterne organer og institusjoner til behandling i 1998. På bakgrunn av reaksjoner mot daværende vedtak, er saken igjen på Kirkerådets dagsorden.

Kirkerådets/Kirkemøtets oppnevninger skjer med basis i reglementet "Kirkemøtets oppnevningsspraksis". Reglementet har i dag "åpne" kriterier som har bidratt til at Kirkerådet er representert i ulike institusjoner og organer. For enkelte organers del er representasjon av stor betydning for Kirkerådets arbeid, og kan være med å realisere Kirkerådets virksomhetsplaner. I andre tilfeller innebærer representasjon kun en tilstedeværelse.

Forslag til vedtak:

1. Kirkerådet vil i tilknytning til eventuell ny-oppnevning fortløpende vurdere sin representasjon i de ulike organer.
2. Kirkerådet frasier seg representasjon i Dronning Mauds Minne og

Norsk Kristelig Studieråd

fra det tidspunkt nyoppnevning skulle funnet sted.

3. Kirkerådet ønsker ikke å på nytt å la seg representere i de organer hvor representasjon allerede er frasagt.

Saksorientering:

Kirkerådet behandlet i 1998 under sak 97/98 "Kirkerådets oppnevningsspraksis". Man hadde den gangen en bred gjennomgang av alle de styrer, råd og sammenhenger hvor Kirkemøtet, Kirkerådet eller rådets nemnder og administrasjon er oppnevne instans. Kirkerådet kom til den konklusjon å fortsatt ville være representert i de fleste styrer og råd, bortsett fra de fleste diakonale stiftelsene. Kirkerådet skulle ikke lenger være representert i styrer/landsmøter/representantskap ved Det norske Diakonhjem, Diakonissehuset Lovisenberg, Kirkens Bymisjon, Kirkens SOS i Norge, Modum Bads Nervesanatorium, Kirkens Sosialtjeneste og Menighetssøsterhjemmet. Man ville opprettholde representasjon i Kirkens Familievern, Kirkens Nødhjelp, Telefonkontakt og Etisk råd i Kirkens Familievern (de to sistnevnte oppnevnt av Nemnd for diakoni).

Kirkerådet ville i 1998 ta spørsmålet om eventuell representasjon i Dronning Mauds Minne, Norsk Kristelig Studieråd og Nordisk Kristelig Studieråd opp til fornyet vurdering ved neste gangs oppnevning. En slik vurdering er ikke foretatt.

Kirkerådet har siden vedtaket i 1998 ble gjort, sagt ja til å la seg representere i styret for "Hjemmet for døve" (nå "Signo") (KR 27/98).

Den konkrete foranledning til at saken om representasjon ble satt på dagsorden i Kirkerådets møte i februar dette år var at Det norske Diakonhjem, Diakonissehuset Lovisenberg og Kirkens sosialtjeneste hadde reagert på vedtaket som daværende Kirkeråd gjorde i 1998. Diakonissehuset Lovisenbergs styre "beklager at Kirkerådet har inntatt dette standpunkt" (brev av 13.12.00). Kirkens Sosialtjeneste skriver: "Jeg viser til muntlig orientering om at Kirkerådet ikke finner å kunne oppnevne representanter til styret for Kirkens Sosialtjeneste. Stiftelsen tar dette til etterretning selv om vi svært gjerne hadde sett at forbindelsen mellom Kirkerådet og operativ diakonal virksomhet hadde kunnet bli styrket på denne måten" (brev av 12.01.00). Nemnd for diakoni har også to ganger bedt om at saken tas opp igjen og at Kirkerådet revurderer sitt vedtak fra 1998 (sak NFD 12/99 og 10/01). Nemnda tilbyr seg også gjennom vedtakene å selv være den instans som foretar oppnevning til de diakonale institusjonene og organene og ønsker å være behjelpelig med å finne gode måter å kommunisere med de oppnevnte

representanter (sak NFD 18/99).

Kirkerådet utsatte saken til junimøtet da det ønsket å få en bredere gjennomgang av rådets representasjon i eksterne organer og dagens oppnevningspraksis.

Kirkerådet får seg med jevne mellomrom forelagt spørsmål om å oppnevne representanter til ulike instanser. Det kan gjelde oppnevning til institusjoner Rådet har vært representert i gjennom en årrekke, eller det kan være spørsmål om å la seg representere i nye utvalg. Det gis her en oversikt over de organer hvor Kirkerådet er representert, de kriterier som foreligger for oppnevning og en vurdering av hvorvidt Kirkerådet skal opprettholde en så bred representasjon som tilfellet er i dag. I dette saksfremlegget vil oppnevning til Kirkerådets egne nemnder, råd og utvalg ikke bli drøftet. Heller ikke organisasjoner hvor Kirkerådet har meldt seg inn ut fra faglige kriterier. Dette gjelder organisasjoner som f.eks Max Havelaar og Miljøheimevernet.

Regler for Kirkemøtets oppnevningspraksis

Kirkemøtet 1984 drøftet oppnevningspraksisen dels i forhold til faglige råd og utvalg i kirken, og dels oppnevninger til eksterne instanser. Hovedprinsippet som ble lagt til grunn var at Kirkemøtet har oppnevningsmyndighet, men at Kirkemøtet gir Kirkerådet eller andre sakssvarende instanser myndighet til å foreta visse oppnevninger.

Kirkemøtet

foretar oppnevning til alle eksterne instanser på nasjonalt plan når Den norske kirke er oppnevrende instans ved siden av andre trossamfunn. I dag gjelder dette oppnevning til følgende organer:

Den norske Sjømannsmisjon, Det norske Bibelselskap, Kirkens Nødhjelp, Norges Kristne Råd og Nordiska Ekumeniska Rådet.

Når det gjelder representasjon i internasjonale og mellomkirkelige møter og organer oppnevner Kirkemøtet etter forslag fra Mellomkirkelig Råd:

- delegater til generalforsamlinger i de mellomkirkelige organer hvor den Norske kirke er medlem,
- til forhandlinger hvor Den norske kirke offisielt er representert

- medlemmer til styrende organer i de internasjonale økumeniske organisasjoner hvor Den norske kirke er medlem (Statutter MKR § 3).

Kirkerådet

har av Kirkemøtet fått fullmakt til å foreta oppnevninger når både Kirkemøtet og andre instanser i Den norske kirke er bedt om oppnevning. Oppnevning skjer under forutsetning av at organisasjonen eller institusjonen

- har et klart kirkelig formål

- er landsomfattende, eller har oppgaver av landsomfattende karakter
- har anmodet om slik representasjon

Det forutsettes videre at Kirkerådet må fatte vedtak om oppnevning, som uttrykk for et helhetskirkelig engasjement.

Det er utarbeidet retningslinjer om de oppnevnte representanters forhold til Kirkerådet. Disse innebærer at Kirkerådet ikke hefter for de oppnevntes standpunkt, og at Kirkerådet ikke er bundet av vedtak som gjøres i de respektive styringsorganer. (Følgende liste er ikke komplett, da den kun regner med de institusjoner og organer som har anmodet Kirkerådet om representasjon. I tillegg er rådet representert i en del andre sammenhenger der rådet selv har bedt om det.)

Kirkerådet

oppnevner til representantskapet/hovedstyre/landsstyre i følgende organer:

Gravferdsrådet, Kirkens Familievern, Landslaget for kirkegårdskultur, Norsk Kristelig Studieråd, Utdanningsavdelingens råd i Pf, Fagråd for pastoralledelse under Pf, Fagråd for sjelesorg i Pf, Fagråd for kateketikk i Pf, Praktikumstyret på Teologisk fakultet, Tilleggsgavefondet, Verbum forlag, Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, Stiftelsen Hjemmet for døve (Signo), Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon.

Videre oppnevner Kirkerådet til å sitte i styre/råd i følgende organer:

Dronning Mauds Minne, Verbum Forlag, Liturgisk senter, Stiftelsen Kirkeforskning og Samarbeidsrådet Menighet og Misjon (SMM), Nordisk Kirkelig Studieråd.

I særskilte tilfeller kan et av Kirkerådets faste utvalg være oppnevningensinstans. Dette gjelder

Etisk Råd v. Kirkens Familievernkontor og Telefonkontakt, her er det Nemnd for diakoni som forestår oppnevning.

Kirkerådet oppnevner også til mer tidsavgrensede arbeidskomiteer .

Vurdering

Reglementet "Kirkemøtets oppnevningsspraksis" gir retningslinjer for oppnevninger til eksterne organer både fra Kirkemøtets og Kirkerådets side. Reglementet innebærer stor grad av åpenhet for slik representasjon. Vurdert ut fra dagens oppnevningssreglement er det ingen av de organer hvor KR i dag er representert, som faller utenfor disse kriteriene. Det samme må kunne sies om de tre diakonale institusjonene som spesielt har anmodet om ny representasjon fra Kirkerådet, ved omgjøring av vedtaket fra 1998. De har et klart kirkelig formål og er landsomfattende eller har oppgaver av landsomfattende karakter.

Men representasjon er også avhengig av at Kirkemøte og Kirkeråd ønsker det. Dette siste er å forstå slik at det ikke ligger noen automatikk i representasjon, selv om de tre første kriteriene (punkt 2.a) er til stede; Kirkemøte/Kirkeråd må dertil *ønske* en slik representasjon.

Argumenter for å være representert i eksterne organisasjoner kan være at Kirkerådet ved sin representasjon er med å sikre en kirkelig forankring og dermed et kristent verdisyn. Dette har vært viktig i debatten rundt f.eks. Kirkens Familievern med hensyn til denne virksomhetens kirkelige profilering. Dessuten kan Kirkerådet være med å sikre en kirkelig profil i motsetning til at enkelt-organisasjoner eller eventuelt særinteresser får dominere, hvilket har vært tilfelle ved Dronning Mauds Minne.

Videre kan en representasjon fra Kirkerådet ivareta samarbeid mellom vedkommende institusjon og Kirkerådet. Slike samarbeidsorganer er for eksempel Liturgisk senter og SMM.

En representasjon kan også gi uttrykk for at dette er et arbeid som Kirkerådet anser som en så viktig del av kirkens oppdrag at Kirkerådet selv hadde måttet

initiere tilsvarende arbeid dersom institusjonen ikke hadde ivaretatt det. I representasjon ligger det også en anerkjennelse av våre samarbeidsparter i kirken og deres arbeid. Slik representasjon er også viktige arenaer for gjensidig kommunikasjon.

En kan også tenke seg at Kirkerådet ved sin representasjon har mulighet til å arbeide for synspunkter som for rådet anses å være viktig.

Det må imidlertid i forhold til noen organer stilles spørsmål ved om samarbeid ved *representasjon* er den beste måten å samarbeide på. Andre måter å samarbeide på er gjennom konkrete prosjekter ("Senter for ungdomsdiakoni", samarbeidsavtaler ("Menneskeverd") eller ved økonomisk støtte (IKO-avtalen som også impliserer støtte fra OVF).

Momenter som taler for at Kirkerådet ikke skal være representert i et organ kan være at andre relevante kirkelige organer er representert, og man derfor ønsker en viss "økonomisering" av ressursene. Også på en annen måte vil det kunne være tale om økonomisering, nemlig med personalressursene i Kirkerådet. Å finne egnede personer til å representere i de aktuelle organer er en tidkrevende oppgave. Og dersom kontakten mellom de sentralkirkelige organer og de institusjoner og organer der Kirkerådet er representert, skulle fungere tilfredsstillende, burde det også vies *mer* tid til denne oppgaven. En slik kontakt vil bli optimal der hvor en av Kirkerådets egne ansatte er representert i vedkommende organ. Dette er tilfelle for en del av institusjonene/organene i dag. Dette er imidlertid en kostbar ordning.

Kirkerådet står imidlertid i noen tilfelle ikke helt fritt til hvorvidt man vil å la seg representere. Gjennom ulike prosjekter og avtaler har Kirkerådet i ulik grad og på ulike måter bundet seg til å være representert i en del organer og institusjoner. Dette gjelder for eksempel SMM og Kirkens Familievern.

Oppsummering:

På bakgrunn av det "åpne" reglementet om "Kirkemøtets oppnevningsspraksis" er det vanskelig å finne noen enhetlig argumentasjon for å bibeholde Kirkerådets representasjon i *noen* organer og trekke seg fra *andre*. I tillegg til faste kriterier synes det å være nødvendig å foreta subjektive vurderinger i de konkrete tilfeller.

På den ene side er det organer og institusjoner hvor det er faglige kriterier som taler for at Kirkerådet har sete i et styre. Dette gjelder f.eks SMM og Liturgisk senter.

På den annen side er det organisasjoner eller institusjoner hvor representasjon ikke synes å innebære noen spesiell "gevinst" for Kirkerådet, men hvor tilstedeværelse ved årsmøter eller representantskap kan være med å gi organisasjonen en viss status.

Administrasjonen vil på denne bakgrunn anbefale at det forut for nyoppnevninger til de styrer og råd hvor Kirkerådet i dag er representert fremlegges en vurdering om hvor vidt Kirkerådet fortsatt skal la seg representere.

Det synes ikke å være hensiktsmessig at Kirkerådet skal be om å bli representert i de organer hvor rådet tidligere er meldt ut. Dette gjelder Det norske Diakonhjem, Diakonissesykehuset Lovisenberg og Kirkens Sosialtjeneste. Det er imidlertid viktig at kontakten med de nevnte institusjoner opprettholdes gjennom nettverksmøter og eventuelle samarbeidsprosjekter, f.eks Kirke-helse-konferanser.

Videre foreslås det at Kirkerådet gir melding til Dronning Mauds Minne om at styrerepresentasjon vil opphøre fra det tidspunkt nyoppnevning skulle ha funnet sted. Det samme vil gjelde for representasjon i Norsk Kristelig Studieråd. Det foreslås videre at representasjonen i Nordisk Kirkelig Studieråd opprettholdes. Det er i gang konkret samarbeid på voksenundervisningsfeltet, blant annet gjennom nordiske konferanser. Dette samarbeidet er spesielt viktig i en periode hvor Kirkerådet ikke har noen ansatt på dette fagfeltet.